

Intelligente Ontwerp:

Die Christelike alternatief vir ewolusie?

Is die dae van Darwin se ewolusieteorie getel? Volgens die Intelligente Ontwerp beweging (Intelligent Design, verder afgekort as ID) wél. Hulle bied 'n wetenskaplike alternatief wat veral onder Christene belangstelling trek. In die Verenigde State en in Nederland is daar 'n heftige debat oor hierdie onderwerp.

Die grondslae van Intelligente Ontwerp

Die ID beweging beweer dat die lewe soos ons dit om ons heen sien nie deur toevallige prosesse kon ontwikkel het nie – maar dat slegs die leiding van 'n intelligente ontwerper die kompleksiteit en diversiteit kan verklaar.

Die belangrikste beginsel van ID is '*Onherleibare Kompleksiteit*'. Dit beteken dat daar sisteme is wat uit verskillende onderdele saamgestel is wat *almal tegelykertyd* daar moet wees om te funksioneer. Die sisteem is so ingewikkeld dat dit nie in klein toevallige stappies kon ontstaan nie. Vat een deel weg, en die sisteem doen glad niks meer nie. Darwin het self toegegee dat sy ewolusieteorie inmekaar sou val as daar 'n voorbeeld van 'n onherleibaar komplekse sisteem gevind sou word. 'n Veelgebruikte voorbeeld is die sweepstert van bakterieë, wat bestaan uit 'n baie komplekse aantal proteïene; verander slegs een proteïen gedeeltelik, en dit funksioneer nie meer nie.

'n Goeie vergelyking is die beklim van 'n berg. Met klein stappies kan 'n mens uiteindelik bo-op die hoogste berg uitkom, maar nie by die maan nie; dit is 'n te groot stap. ID sê daar is sisteme wat 'n te groot stap is vir 'n serie van toevallige ontwikkelings.

As die stap dan te groot is, dan kan dit dus nie meer verklaar word deur toevallige veranderings nie. Die enigste alternatief is dan dat dit *nie* toevallig is nie; daar moet 'n ontwerper by betrokke wees. Dit is nie 'n nuwe idee nie. William Paley het al in 1802 die voorbeeld gegee van 'n man wat 'n horlosie êrens in die veld vind. Dis logies om dan te veronderstel daar is 'n horlosiemaker.

Omdat die ID beweging homself slegs met wetenskaplike metodes wil besighou, word daar *uitdruklik* niks gesê oor wie of wat die ontwerper is nie.

Waar kom 'Intelligente Ontwerp' vandaan?

Darwin se ewolusieteorie leer dat al die lewe op aarde ontwikkel het uit baie eenvoudige selle. Hierdie selle het deur middel van *toevallige* mutasies en natuurlike seleksie uiteindelik ontwikkel tot steeds kompleksere lewensvorme. Die proses het volgens Darwin miljarde jare gevat, en het ook nie 'n 'doel' nie; dit hang slegs van toevallighede aanmekaar.

Darwin se teorie staan op gespanne voet met die skepping soos die Bybel daaroor praat. In die jare '70 en '80 het die Kreasionistiese beweging probeer om op grond van die Bybel 'n wetenskaplike teenvoeter van die ewolusionisme te word. Kreasionisme het nooit enige ernstige wetenskaplike aandag geniet nie, veral omdat hulle uitgangspunt die letterlike interpretasie van die skeppingsverhaal van Genesis was.

Die ID beweging probeer om wel op 'n *wetenskaplike* manier 'n alternatief te bied. Hulle neem duidelik afstand van die Kreasionisme, en beweer dat hulle slegs wetenskaplike metodes gebruik. Die Discovery-instituut in Seattle is 'n groot dryfkrag agter die beweging. 'n Paar bekende name is die biochemikus Michael Behe en die wiskundige William Dembski. In Nederland is Cees Dekker

en Ronald Meester van die bekendste voorvegters. Hulle het onlangs "Schitterend ongeluk of sporen van ontwerp" gepubliseer.

In die VSA word onder die slagspreuk "Teach the controversy" probeer om ID as verpligte leerstof in die kurrikulum te kry. President Bush is onder andere 'n voorstander van die voorstel.

Simpatie onder Christene

Die idee van 'n ontwerper spreek ons Christene natuurlik sterk aan. Ons eie ervaring van die natuur wys mos duidelik die grootsheid van die skepping. Dis vir ons heeltemal 'n logiese gevolgtrekking dat daar sprake is van 'ontwerp', en ons weet ook wie die Ontwerper is.

Die ID beweging het daarom vanselfsprekend 'n groot aanhang onder Christene. Die voorlopers van die beweging is Christene, hoewel nie almal ewe uitgesproke nie. Die Discovery-instituut het Christelike grondslae.

ID word deur baie gesien as die voertuig waarmee ons as Christene ernstig kan bly praat met die moderne wetenskap. Met ID het ons 'n antwoord op Darwin en die materialistiese wêreldbeskouing wat die gevolg van sy teorie was. ID gee weer 'n plek aan God, waar die ewolusieteorie die plek weggeneem het. Tog moet ons baie oppas om ID te sien as die wetenskaplike alternatief vir Christene.

Ewolusie is die basis van Intelligent Ontwerp

ID kom *nie* in die plek van ewolusie nie; hulle probeer om 'n aanvulling te gee op gate in die teorie. Ewolusie bly die basismetode van die ontwikkeling van die skepping.

Darwin se ewolusie is 'n ongerigte, puur toevallige proses. ID probeer om gate te vind in Darwin se teorie. Hierdie gate word aangegryp om te wys op 'n ontwerper wat in die ewolusieproses betrokke is. Die beweging probeer van ewolusie 'n beheerde proses te maak, waar ons weer 'n plekkie kan inruim vir God.

Baie van die ID aanhangers het nie 'n enkele probleem met 'n geleidelike ewolusie wat miljarde jare gevat het nie. Die ID voorman Cees Dekker het in 'n onderhoud gesê:

"Ek is 100% seker dat uit eenselliges meerselliges ontstaan het, en daarna die dinosourusse, die soogdier, en uiteindelik die mens."

'n Ander probleem is dat die komplekse sisteme op hierdie moment nog nie deur die ewolusie 'verklaar' kan word nie, maar dalk is daar oor 'n paar jaar 'n aanneemlike teorie. Ons bly so sit met 'n 'God of the gaps'; dit wat ons nie kan verklaar nie, daar gebruik ons God, totdat ons 'n beter verklaring kry. Die verskil met die gewone ewolusieteorie lyk inhoudelik nie baie groot nie.

Nie regtig wetenskap nie

Die wetenskaplike wêreld reageer baie heftig op die ID beweging. Sommige van die kritiek is meer emosioneel as feitlik, maar daar is ook baie teregte kritiek op die wetenskaplike basis van die beweging.

Wetenskap probeer om iets van die wêreld te verklaar deur 'n veronderstelling (hipotese) te maak en dit dan te toets deur eksperimente en ondersoeke. Indien eksperimente die veronderstelling nie ondersteun nie, dan word dit verander. Dit is ten alle tye moontlik dat die veronderstelling verkeerd bewys kan word.

Die wetenskaplike basis van ID is egter 'n *negatiewe* veronderstelling; daar is dinge waarvan ons nie verstaan hoe dit deur ewolusie kon ontstaan nie, en daar neem ons aan dat dit deur 'n ontwerper ontwerp is. Dit is egter onmoontlik om aan te toon: miskien is daar oor 'n paar jaar 'n

beter teorie wat wél die verskynsel verklaar. Die gevolg is dan ook dat daar nie regtig wetenskaplike publikasies in erkende blaaie is nie.

Dit lyk egter asof die meeste energie gestee word in die soeke na publisiteit en nie in wetenskaplike ondersoek nie. Daar word baie nadruk gelê op swak plekke in die ewolusieteorie. Die ongelyk van die ewolusieteorie beteken egter nie die gelyk van die ID teorie nie.

Nie 'n Christelike beweging nie

ID spreek hom nadruklik nie uit oor die aard of identiteit van die 'ontwerper' nie. Ons as Christene vul natuurlik maklik God se naam in. Islamiëte herken Allah, en andere religies kan weer 'n ander invulling gee. Die ID beweging sê baie nadruklik dat daar op wetenskaplike gronde niks gesê kan word oor die ontwerper nie. Die aanneem van 'n ontwerper beteken dus nie die aanneem van God as die ontwerper nie.

Professor Kamphuis (GKNv) wys op die sondeval, wat tussen ons en die skepping gekom het. Deur die sonde is die skepping aangetas: die dood het in die wêreld gekom. Deur die sondeval is die skepping nie meer dieselfde nie; die ontwerp is bederf. Ook ons waarneming van die werklikheid is aangetas. Psalm 14:2, 3 sê dat God geen 'verstandige' meer vind nie. Ons kan dus nie God se skepping volledig verstaan nie. Die ID beweging probeer daarenteen om die ontwerper (God) se voetspore in die skepping na te spoor en rasioneel te verklaar.

ID sê dat die skepping deur geleidelike ewolusie ontstaan het. Daar was dus al dood (en lyding) voor die sondeval. Die aanneem van ID as verklaring vir die skepping het dus gevolge vir ons siening van Genesis, en van alles wat daaruit voortspruit.

Vir die wêreld 'n dwaasheid

Ons sal daar goed aan doen om die woorde van Paulus aan die Korinthiërs te onthou (1 Korinthiërs 1:17-31). Die wysheid van God is dwaasheid vir die wêreld. Ook ons geloof in God as skepper is dwaas in die oë van die wyse van die wêreld, 'n struikelblok vir hulle wat nie glo nie.

Ten slotte lees ons in Hebreërs 11:3

"Omdat ons glo, weet ons dat die wêreld deur die woord van God geskep is; die sigbare dinge het dus nie ontstaan uit iets wat ons sien nie."

L Ijlst

© 2013

www.christelikebiblioteek.co.za